

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

39

Vragen van het lid **Van Tongeren** (GroenLinks) aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over *olie- en gaslekkages* (ingezonden 8 juli 2011).

Antwoord van minister **Verhagen** (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie), mede namens de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu (ontvangen 23 september 2011).

Vraag 1

Heeft u kennis kunnen nemen van het bericht «oil and gas spills in North Sea every week, papers reveal»?

Antwoord 1

Ja, ik heb kennisgenomen van het bericht. De informatie is voor mij niet nieuw en ik ben er dan ook niet door verrast.

Als samenwerkende toezichhouders spreekt Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) al jaren met buitenlandse collega-toezichhouders over het terugdringen van olie- en gaslekkages. Dit overleg vindt plaats binnen het North Sea Offshore Authorities Forum (NSOAF) en het International Regulators Forum. In 2003 hebben de Britse bevoegde autoriteiten, de Health & Safety Executive (HSE), een (openbare) database opgezet, de Hydrocarbon Releases System. In dit systeem melden mijnbouwmaatschappijen olie- en gaslekkages en oorzaken daarvan. De getallen zijn afkomstig uit deze database.

Zij worden door de HSE geverifieerd en maandelijks op de website van de HSE gepubliceerd (https://www.hse.gov.uk/hcr3/report/public_tables_display.asp).

Specifieke acties richting buitenlandse autoriteiten acht ik niet noodzakelijk.

Vraag 2

Klopt het dat er in 2009 en 2010 meer dan honderd ongepubliceerde olie- en gaslekkages hebben plaatsgevonden op boorplatforms in de Noordzee? Zo ja, bent u bereid om u in Europees verband in te zetten voor het verplicht investeren in de nieuwste en veiligste technologieën door olie- en gasbedrijven?

Antwoord 2

Het klopt dat er olie- en gaslekages voorkomen in de Noordzee. De cijfers van The Guardian hebben echter alleen betrekking op de Britse sector van de Noordzee. De getallen zijn niet nieuw. Ze zijn afkomstig uit het bovengenoemde Hydrocarbon Releases System van de HSE.

Voor het Nederlandse deel van de Noordzee geldt dat olie- en gaslekages altijd behoren te worden gemeld aan SodM op grond van het Mijnbouwbesluit (t.a.v. olielozingen) en de Arbeidsomstandighedenwet (t.a.v. gaslekages). Deze meldingen worden geregistreerd en in geaggregeerde vorm weergegeven in het jaarverslag van SodM, dat jaarlijks aan de Tweede Kamer wordt toegezonden¹ en op de website van SodM wordt gepubliceerd.

Olie

De meeste oliemorsingen zijn gering van omvang. In Nederland wordt een oliemorsing van meer dan 300 liter als «groot» geclassificeerd. Voor grote oliemorsingen wordt in beginsel altijd proces-verbaal opgemaakt.

In verreweg de meeste gevallen gaat het om morsingen, van minder dan 10 liter. In 2009 waren er zes oliemorsingen van meer dan 100 liter, in 2010 één. In de eerste helft van 2011 is een oliemorsing van 80 liter de hoogste die is gemeld. Het aantal oliemorsingen op het Nederlandse deel van de Noordzee is de laatste 10 jaar sterk afgenomen.

Omdat de oliemorsingen op het Nederlandse deel van het continentaal plat gering zijn, zijn ook de milieueffecten gering. De meeste olie die offshore in Nederland wordt geproduceerd (meestal een lichte benzinefractie die condensaat genoemd wordt) bestaat uit vluchtige koolwaterstofverbindingen die niet lang in/op zeewater achter blijven. Er is geen blijvende, significante milieuschade bekend welke direct is terug te voeren op olielekages vanaf platforms op het Nederlands deel van de Noordzee.

In internationaal verband zijn er meerdere initiatieven om lozingen van stoffen in de Noordzee verder terug te brengen. Van belang is de samenwerking in het kader van het OSPAR-verdrag² en de Bonn-overeenkomst van 1969 herzien in 1983³ en 2001. Het Offshore Industry Committee (OIC) van OSPAR heeft aanbevelingen geformuleerd om het aantal olielekages in 2020 tot nul terug te brengen.

In het antwoord op de vragen 5 en 6 van het CDA wordt ingegaan op de huidige Europese samenwerking.

Gas

In 2009 waren er 2 grote en 25 significante gasontsnappingen op Nederlandse platforms in de Noordzee⁴. In 2010 was dat aantal aanzienlijk minder: 1 grote en 14 significante gasontsnappingen. Gaslekages zijn minder schadelijk voor het milieu dan olielekages, maar kunnen gevaar opleveren voor het personeel op productieplatforms.

Vraag 3

Bent u bereid om in Europees verband te pleiten voor een strenge sanctieering, waarbij een platform na de derde lekkage gesloten wordt?

Antwoord 3

De toepasselijke wetgeving voorziet reeds in sancties. Alle gasontsnappingen en olielekages dienen te worden gemeld en bij de grotere lekages wordt een proces-verbaal opgemaakt en boetes opgelegd. Regulering en bestraffing

¹ Zie bijvoorbeeld TK 2009–2010, 32123-XIII, nr. 56, 20 mei 2010.

² Oslo/Parijs-verdrag ter bescherming van de Noordzee en het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan.

³ Het Bonn-agreement is een samenwerkingsovereenkomst tussen Het Verenigd Koninkrijk, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Duitsland, Nederland, België, Frankrijk, Ierland en de Europese Commissie, betreffende bestrijding van vervuiling van de Noordzee door olie en gevaarlijke stoffen.

⁴ een gasontsnapping is groot als er een ontsnappingssnelheid is van meer dan 1 kg per seconde gedurende meer dan 5 minuten, of als de totaal ontsnapte hoeveelheid meer bedraagt dan 300 kg. Significant zijn gasontsnappingen met een ontsnappingssnelheid tussen 0,1 kg en 1 kg gedurende 2 tot 5 minuten, of als de totaal ontsnapte hoeveelheid tussen 1 en 300 kg ligt.

van verontreiniging van het zeewater vloeit voort uit het MARPOL⁵-verdrag, het OSPAR-verdrag en de Bonn-overeenkomst. Deze verdragen zijn door alle Noordzee-staten geratificeerd en de relevante verdragsbepalingen zijn in wetgeving, zoals de Mijnbouwwet en de Waterwet, opgenomen. Daarnaast valt op Europees niveau de bescherming van het mariene milieu binnen de reikwijdte van o.a. de Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn mariene strategie. De in bovengenoemde regelingen vastgelegde uitgangspunten en bepalingen bieden naar mijn mening een toereikend kader voor het bestrijden van verontreinigingen vanaf platforms. Het stilleggen van een platform na drie oliemorsing of gaslekkages is naar mijn mening niet opportuun. Lekkages kunnen immers qua grootte, ernst en verontreinigingsgraad zeer verschillend zijn en bovendien zou een dergelijke aanpak de huidige, goed functionerende meldingspraktijk negatief kunnen beïnvloeden. Ik ben derhalve niet van zins in Europees verband te pleiten voor een dergelijke aanpak.

Vraag 4

Klopt het dat Shell behoort tot de bedrijven die verantwoordelijk zijn voor de meeste lekkages? Zo ja, wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat Shell de veiligheid op haar boorplatforms zo snel mogelijk op orde krijgt?

Antwoord 4

Hoeveel oliemorsingen en gaslekkages in de wereld toe te rekenen zijn aan Shell en hoe die getallen zich verhouden tot andere bedrijven, is mij niet bekend.

In het Nederlandse deel van de Noordzee bevinden zich geen productieplatforms die exclusief eigendom zijn van Shell. Wel is er een onderneming actief, de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM), waarin Shell voor 50% participeert. NAM exploiteert 20% van de platforms op het Nederlandse deel van de Noordzee en heeft naar verhouding niet meer lekkages dan andere ondernemingen die in Nederland actief zijn. Ik zie dan ook geen reden om ten aanzien van deze maatschappij een specifiek andere aanpak te volgen dan de aanpak ten aanzien van platforms in het algemeen.

Vraag 5

Bent u bereid om alle informatie over olie- en gaslekkages openbaar te maken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

De statistieken ten aanzien van incidenten in de olie- en gaswinning hierover zijn al jaren openbaar. In het jaarverslag van SodM wordt uitgebreid aandacht besteed aan olie- en gaslekkages, maar ook aan andere gevaren, arbeidsongevallen, aanvaringsrisico's, overige ongewenste gebeurtenissen en eventuele gevolgen. Deze (gevalideerde) informatie wordt jaarlijks aan de Kamer gestuurd en is op de website van SodM voor iedereen te raadplegen. Grote incidenten, waarbij gevaar voor mens en milieu te duchten zijn, worden – mochten deze zich voordoen – eveneens gepubliceerd op de website van SodM. Niet iedere gebeurtenis is echter van zodanig belang dat hierover alle informatie op de website moet zijn te vinden, in zulke gevallen acht ik vermelding achteraf in het jaarverslag voldoende.

Het tweede deel van vraag 5 is gegeven in het antwoord op vraag 2.

⁵ MARine POLution-verdrag, van kracht sinds 1973.